

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4

Helyben háshoz hozva:
Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5

Vidékre postán szállítva:
Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
kedd utáni napok kivételével.

Beosztásig és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Amennyiben a kéziratok visszaküldés
vagy megőrzése nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

Karácsonyi iparpártolás.

(F. É.) Minden esztendőben, mikor az aktuális vásárlások ideje elérkezik, szükségesnek tartjuk, hogy figyelmeztető szavunkat felemeljük s közönségünket arra szólítsuk fel, hogy karácsonyi szükségleteiket, amennyiben az lehetséges, olyan helyekről szerezzék be, ahol a magyar ipar termékei kerülnek eladásra, a magyar kezek munkájáért kérnek elfogadható árakat. A magyar iparpártolás mindenkor szigorú kötelessége minden magyar honpolgárnak. Hiszen az Ausztriával való közösség megakadályozza egyéb módját a hathatós védekezésnek s így csakis a társadalmi vámsorompó nyújt módot arra, hogy megvédjük jogos érdekeinket s előmozdithassuk az amugy is gyenge s éppen pártolás hiányában szenvedő magyar ipar fejlődését.

A karácsonyi vásár képezi az iparcikkek fogyasztásának majd legnagyobb százalékát. Ha tehát a karácsonyi vásár jól beült a magyar iparosságnak, akkor újult munkakedvvel, nagyobb energiával láthat neki a munkának s jövőbeli reménye tápot nyer egy újabb nélkülözésekkel, küzdelmekkel teli esztendő végigrobotolására. De ha minden esztendőben, a karácsonyt megelőző időszakban

szükségesnek találjuk azt, hogy felszólításokkal, cikkekkel szorítsuk a magyar közönséget arra, hogy kötelességét teljesítse, akkor úgy látszik, még mindig nem történik semmi sem arra nézve, hogy a magyar ipar, a magyar kéz munkája abban a védelemben részesüljön, amely védelemre feltétlenül szüksége van, hogy a különösen az osztrák iparral való versenyében sikerrel küzdhessen meg annak erejével, évszázados múltjában rejlő erősségével s azzal a pártolással, melyben az osztrák kormány s állam részéről mindenkor részesült s amelynek mai nagyságát s erejét tulajdonképpen köszönheti. Nem történt semmi sem az illetékes tényezők részéről, sem a magyar közönség oldaláról, ami a magyar ipar fejlődését, megerősödését előmozdithatta volna. A kormánykörök gyengék ahhoz, hogy a magyar iparnak támaszául szolgálhasson az osztrák versenynyel szemben, a magyar közönség pedig sokkaltá érdektelenebb, semhogy az ő közreműködésével a társadalmi vámsorompó üdvös intézménye létesíthető lenne s annak áldásos hatása érezhetővé válnék. Minden maradt tehát a régiben. A magyar ipar még mindig a kezdet nehézségeivel küzdök, a magyar iparos nyomorog.

Hogy ez így jó lenne-e, erre azt

hiszem, senki sem ad igenlő választ. Mindnyájan érezzük a magyar ipar kezdetleges stádiumának káros hatását. Mindnyájan szenvedünk annak káros hatása alatt, hogy egy vámterületen kell versenyre kelnünk az osztrák mindenkor dédelgetett iparával, de semmit sem teszünk annak leküzdésére. Hagyjunk mindent a régiben s ha a jó Isten nem gondoskodnék a magyar ipar fejlődéséről s s haladásáról más tényező ugyancsak kevés beleavatkozást tanusítana ebben a kérdésben.

Mit tehet a magyar közönség? Ez a kérdés merül fel lelki szemeink előtt. Mindent a németek előszeretettel vásárolják mindazt, amire egyellen jelszó van megörökítve: »Made in Germany«. Miért ne keressük mi azokat az iparcikkeket, ahol feltűnően ki van tüntetve, hogy: »Made in Hungary«, vagyis, hogy készült Magyarországon? Bizonyos, hogy erre még az is szükséges lenne, hogy ezek a feliratok a magyar iparcikkekre reá kerüljenek s hogy a törvény szigorúan büntesse, ha ez a felirat idegen iparcikkekre hamisítatnék.

Egyelőre azonban meglegszünk avval is, hogy minden egyes karácsonyi vásárló a kereskedésben megkérdezi, hogy az általa vásárlandó iparcikk ma-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Cigányszerelem.

Romantikus operett 3 felvonásban. Szövegét írták Willner és Bodánszky, fordította Gábor Andor. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. A Szegedi színházban először adták 1910 december 4-én.

Lehár, a magyar születésű, világhírű operettszerző elhatározta, hogy magyar tárgyú operettet fog írni. Az elhatározás szép, minden magyar ember elismerésére méltó. A kivitel már kevésbé. Szövegért a magyar tárgyú operetthez nem magyar íróhoz fordult a magyar Lehár, hanem osztrákokhoz s ezek írtak neki egy meglehetősen unalmas, szintelen operett-szöveget, melyben a magyar világból oláh fáták és oláh bojárak szerepelnek. Az egész mese képtelenül naiv, gyenge, melyben a magyar elemet az oláhokon kívül cigányok és egy, a cigányba szerelmes magyar földessasszonyág képviseli.

A magyar operett Dragutin, szerb nevű oláh bojár házában játszódik ahol eljegyzésre készülnek. A bojár a leányát, Zorikát, Boleszku Jonelnek, a gazdag bojárfiúnak akarja adni, akit azonban Zorika nem szeret. Zorika szerelmével a cigánylegény, Józsi felé fordul, akibe minden nő belebolondul. Még a szép Ilona, a gazdag özvegy is a cigány után fut, pedig a vén Dragutin ugyancsak teszi neki a szepet. Józsi egyelőre Zorikának adja az elsőseget, már csak bosszúból is, mert ő Dragutin törvénytelen gyermeke és most úgy akar az öreg bosszút állani, hogy elhegedül a kiszemelt vőlegénytől a leány szívére. Annyit el is ér, hogy Zorika megtagadja Joneltől a mátkacsókot mindaddig, míg a babonás hit szerint nem iszik a Cserna vizéből és meg nem álmódja a jövődjét. Zorika iszik a vizből és elalszik. Közbeszert epizód gyanánt szerepel a bojár unokahúgának, Jolánának évődése Dimitriane Kajetánnal, egy ügyetlen és félénk ifjával, akit a leány minden áron meg akar fogni férjéül.

A második felvonás Zorika álma. Álmában

a szerelem mesés országa helyett a kiábrándulást látja. Józsi nem a szerelmes lovag, aki a madarak nyelvén ért és a szabad természet ölében turbékol, hanem egy igen közönséges nőcsábító, aki fölöslegesnek tartja a megszokott Zorikával meg is esküdni, goromba hozzá és Ilona után futkos. Megjelenik Jolánka is férjével; Kajetánnal három éves nászuton, sok kalapkatulyával, melyeket a férj cipel és több gyermekkel, akiket szintén a férj gondoz. Zorika hiába kéri Józsit, esküdjenek meg, Józsi Ilona előtt szégyeníti meg s mikor az előkerülő Dragutinnal akar védelmet keresni, a bojár nem akar leányára ráismerni. Megjelenik a hű Jonel is, hívja vissza és Zorika kétségbeesve menekül.

A harmadik felvonásban folytatódik az eljegyzési lakoma. Ilona cigányzene mellett mulat. Zorika felébred, látja, hogy minden csak álom volt, de az álom megtanította, hogy a cigány mellett igaz boldogság nem vár rá. Jonelnek nyújtja szerelmes ajkát, Ilona is elfogadja Dragutin kezét és Jolán megkapja férjét Kajetánt.

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

gyar gyártmányu-e s ragaszkodik ahhoz, hogy csakis olyant vegyen, melyet a magyar munkáskéz hozott erre a világra. Ha ezt cselekedjük csupán, akkor is eleget tettünk egyelőre hazafias kötelességünknek.

A drágaság és az állattenyésztésünk fejlesztése.

Írta: Jozsenszky Pál

kir. tanácsos, az O. M. G. E. ügyvezető titkára.

A drágaság miatt panaszkodik széltnben a közönség és az agrárérdekek ellenesei ennek enyhítése céljából ismét a szerb határ megayitását, az argentinai és egyéb tengerentuli országok huszbehozatalának engedélyezését követelik, állítván, hogy ezáltal a husdrágaság jelentékenyen enyhítő lesz, mert pótolni fog az a hiány, amelyet állítólag megfoghatkozott állatállományunk immár kielégíteni nem képes.

Akik ezeket a követeléseket támasztják, nem számolnak azzal a körülménnyel, hogy egyrészt az összes ipari és élelmickek ára is nemcsak nálunk emelkedett, de emelkedett az összes európai államokban és pedig fokozottabb mérvben, mint nálunk, másrészt megfelekednek arról is, hogy az összes európai államok állatállománya az utóbbi évek kedvezőtlen termései és a takarmányárak szerleltti megdrágulása miatt megcsökkent, amivel szemben viszont az igények és különösen a husfogyasztás tekintetében támasztott igények tetemesen emelkedtek, nem is szólva a munkabérek tetemes emelkedéséről, amelyeknek természetszerű folyamánya volt az összes ipari cikkek és élelmiszerek, tehát a hus árának emelkedése is.

Nagy mértékben túlzott és a valóságnak épen nem megfelelő állítás az, hogy a múlt évben s az idén is olyan abnormálisan nagy a drágaság, aminő emberemlékezet óta nem volt s különösen oly csekély a fölhaltás a fővárosi állatvásárokon, hogy a szükséges vágójószág egyáltalában be sem szerezhető. Hivatalos ár-

jegyzések és fölhaltásokról szóló hivatalos föl-jegyzések bizonyítják, hogy 1905—1907-ben, mikor a szerb marhabehozatal tetőpontját érte el, tetemesen nagyobb volt a hus ára az 1909-ik évinél. A sertés-hus ára sem volt nagyobb a múlt évben, mint 1905-ben. Hivatalos adatok bizonyosága szerint a jobb minőségű szerb ökor ára alig egy-két fillérrel volt csekélyebb a budapesti piacra felhaltott másodrendű magyar ökor áránál s ennek a minőségnek az ára a szerb behozatal elmaradását következő három éven keresztül nemcsak hogy nem emelkedett, de csökkent bizonyosságul annak, hogy a szerb behozatal elmaradása az állatállományt nem befolyásolta károsan a fogyasztók szempontjából a felhaltás valóban csekélyebb ez idő szerint, mint volt a szerb állatbehozatal alkalmazásával, de az eladatlanul maradt állatok számaránya nem változott, bizonyosságul annak, hogy a felhaltás a keresletet épp úgy kielégítette a szerb állatbehozatal elmaradásának idejében, mint azelőtt. A husárakat nem a szerb marha behozatalának eltiltása, hanem a múlt évi fölöttébb rossz takarmánytermés szöktette föl.

A mestani szokatlanul nagy ár csak átmeneti. A határ megnyitása a drágaságot nem enyhítené, de viszont kiszámíthatatlan kárt okozna az ország állattenyésztésére. Bizonyára Budapest székesfővárosnak fájt legjobban a szerb állatbehozatal eltiltása, mert ennek következtében busás vásártéri jövedelemtől fosztott meg. A főváros egész közlelmzési politikája a fiskális-érdekek szolgálatában áll. Hiába azonban minden mesterkedése, az agrár-érdekeken csorbát ütni nem lehet. Lehetsélenne teszik ezt a külfölddel kötött szerződések; másrészt okos ember nem ül föl a deperkorációról szóló híresztelésnek, amivel a szerb állatbehozatal szükségességét óhajtják bebizonyítani. Állatállományunk a tavaszi állatszámllálás adatai szerint nem fogyott meg. Nincs tehát ok a deperkoráció hangoztatására. Van állattenyésztésünk terén egy nagy aggályos jelenség ezek között pl. a sok lefejszre berendezett tehenészet, amelyek helyrehozhatatlanul pusztítják a tenyésztésre hivatott leg-

kiválóbb egyedeket, egy további a borjuk és növendékállatok igen nagy mérvet öltött pusztítása. Legnagyobb hibája az azután állattenyésztésünknek a megfelelő apaállatok hiánya. Ke-reken 62,000 tenyészbikára lenne szükség, van pedig mindössze 38,000 darab. A legfőbb feladat tehát a köztenyésztés számszerű emelése szempontjából a földmivelsügyi kormányra hárul. Kötelessége minden rendelkezésre álló eszközökkel a tenyészbika-hiányt csökkenteni. Svájc, Németország, Dánia és Svédország célravezető intézkedésekkel állattenyésztésünket igen magas fokra emelték. Sok olyan van ezen intézkedések között, mely nálunk is alkalmazásba volna vehető. Fontos volna nálunk a tenyészállat díjazás reformja. Az ugynevezett szemrevaló bírálatnak sem haszna, sem célja nincs. Rendszeresíteni kell ennélfozva az alapos bírálaton alapuló tenyészállatdíjazást s a bírálatnál az állatok teteményképessége a küllemmel legalább egyforma mértékkel veendő figyelembe.

Föltétlenül szükséges azután, hogy a kormány az eddiginél nagyobb támogatásban részesítse az állattenyésztést és tejgazdaságot, s e célokra az eddiginél jelentékenyen nagyobb összeget állítson be a költségvetésbe. Ezzel kapcsolatban szükséges, hogy a kormány az állattenyésztéssel kapcsolatos adminisztratív teendők egy részét áthárítsa a gazdatársadalmi testületekre. Az állattenyésztési egyesületek létesítésének fontossága az állattenyésztő-segédék (kontroll-asszisztensek) kiképzése a tejgazdasági és tejszövetkezetek továbbfejlesztése, a legelőkérdés rendezése és a havasi legelőgazdálkodás kifejlesztése, valamint az állatlétszám pontos összeírása mind elsőrendű kötelesség. Állattenyésztésünk másik fontos ága, a sertésenyésztés terén igen nagy a baj. A sertésállomány 1895 óta huszonöt százalékkal csökkent. Érdemes a megfontolásra, hogy nem volna-e nagyon is megokolt a husfajták széleskörű tenyésztésbe vétele a mi viszonyaink között is, a hazai sertésenyésztés kiegészítésül. Legfontosabb a sertésvész megszüntetése, mert ha ez továbbra is az eddigi arányban fogja sertésállományunkat pusztí-

Ehhez a népszinmű-témához Lehár népszinmű zenét is szerzett. A szó szoros értelmében gyakran szerzett; mert nagyon sok motívumát régi jó ismerősöket üdvözöltünk. A nyitány első akkordjaiban Józsi népdalmotívuma csendül meg, majd jön a hajnal az erdőn, a kakuk-gerle turbékolás (lásd Meyerbeer Dinórahja), Zorika fohász románca (Parasztbecsület-izzel) Jonel kérdődala és a legsikerültebb: Ilona pompás, magyaros belépője. Ez úgy látszik, a szerzőnek is tetszett. A második felvonásban igen hangulatos a Józsi népdala, Zorika éneke és a következő keringő. Igen ötletes a Jolán és Kajetán kettőse, a hatásos gyerekrútkkal. A harmadik felvonás Jonel víziódalával kezdődik, egy hanggal magasabbra téve, majd Jolán, Dragutin és Kajetán triója és a rendkívül hatásos mulató jelenet, hallgatójával és csárdásával.

Egészben véve érzik a darab zenéjén Lehár ügyessége még a reminiscenciákon is, bár régibb szerzeményeit csak távolról közelíti meg. A hangszerelése azonban pazarul csillogó, szines, méltó Lehár nevéhez.

A szereposztásban elkövettek egy nagy baklövést. Valamikor, mikor Offenbach megírta Orfeusz, tűvé tették a világot egy olyan tenoriástáért, aki hegedülni is tud. Most Lehár írt egy ilyen tenorszeret, Józsit, nekünk van is olyan tenoristánk, aki párját ritkítja a vidéken, sőt hegedülni is tud — és akkor ezt a szerepet kiosztják a baritonistának!

Megisméltik ugyanazt a képtelenséget, amit a Muzsikus leányánál már elkövettek. Ezzel sikerült aztán Józsi nem egy szép énekszámát teljesen hatástalanná tenni. Mint valaki tömören összefogta: »rosszul punktirozva, s szterbasszust fujva, minden tempót rubatónak véve, nyitott hanggal nem lehet élvezetést produkálni.« Különösen az I. felvonás második felében éreztük, hogy Józsi tenorszeretnek íródott és annak is kellett volna maradnia.

A szereplők közül elsősorban Zsigmondy Annának volt rendkívüli sikere. Nemcsak csapongó temperamentuma, pajkossága, pompás ötletessége, hanem lágy kellemes éneke is nagy hatást keltettek. És ne feledkezzünk meg remek öltözékeiről sem, melyek valóságos est szenzációját tették. Károlyi Leona előkelő művésze, nagy énektudása most is, mint mindig, az előadás igazi értékei közé sorolhatók. Mikályi Ernő Jonelje magasan kiemelkedett, az énekszámok támulatosan könnyed, mindig kellően szinezett s tökéletes művészi színvonalon álló előadásával. Asszonyi László szép, tömör baritonja csak ritkán érvényesülhetett; minden egyes számán megérzett, hogy tenorból lett baritonra átirva. Leövey humora néhol kissé fanyar volt; a harmadik felvonásba belecsempészett biczka-jelenet pedig Leövey izléséhez nem méltó, közönséges orfeumi durvaság. Bikari Böske kedves elevensége és könnyed tánca sok-sok tapsot provokált; mintha egy bájos, liligrán kis francia babát láttunk volna a színpadon. Kittiő partnere

volt Gózon Gyula; II. felvonásbeli gyerekjelenetükkel nem tudott eléggé betelni a közönség, olyannyira sikerült. Egészséges humor jellemezte Kassay Mócsi zsidóját.

A zenekar sok helyen túlságosan erős, a tempók nem mindenütt megfelelők. Az énekar sokszor csúfá tett minden prozódíát. Ettől eltekintve, a betanítás nagy munkája Kovács karmestert dicséri.

A rendezés remek; kivált a II. felvonás gyerekjelenete s a III. felvonás mulatójelenete pompásan sikerült. Bura Karcsi oláh nép viseletbe bujtatott bandája is sok tapsot, Bura Karcsi maga Zsigmondytól — s ezért hej de sokan irigyelték! — még csókot is kapott.

Akit pedig a cigányszeretem előadásának sikerre vitelénél elsősorban illet dicséret, az Erdélyi Miklós igazgató. Ilyen pazar kiállításban, ragyogó díszletekkel még Nagyváradon nem adtak szindarabot. Minden felvonás egyszerűen frappirozta a közönséget pompás díszleteivel. Ez a valóban szenzációs kiállítás sokat tett a sikerért s nemcsak Erdélyi bőkezűségét dicséri, hanem jó izlését is.

tani, hiábavalónak fog bizonyulni a létszám-emelésre irányuló minden tevékenység. Mindenesetre a kormánynak és társadalomnak egyaránt kötelessége, hogy vállvetett erővel és kölcsönös támogatással az ország állatlenyészésének ügyét előbbrevinni törekedjenek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 5.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 órakor megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy több kérvény érkezett, amelyeket a kérvényi bizottsághoz utalt ki.

Hasay Samu honvédelmi miniszter az ujoncok megajánlásáról, az egyéves önkéntesek tiszti vizsgájának eredményéről, a hadseregben előforduló öngyilkosságokról tesz jelentést. Kinyomatják és átteszik a véderő bizottsághoz.

Márkus József a IV. bíráló bizottság elnöke jelenti, hogy Sümegi Vilmos mandátuma igazoltnak tekintendő.

Popovits Sándor horvát képviselő magyar nyelven nyilatkozatot olvas fel, mely szerint bizonyítani kívánja a horvátoknak azon jogát, mely szerint a magyar képviselőházban horvát nyelven beszélhetnek.

Elnök kijelenti, hogy Popovits Sándor nyilatkozatával szemben ragaszkodik ahhoz, amit a Ház csütörtöki ülésén elmondott.

Babics Gyalszky Lyuba horvát nyelven beszélt.

Elnök: Mivel Abraham Dezső nincs jelen, következők:

Valentisk Ferenc, aki kijelenti, hogy bizalmatlan a kormánnyal szemben. Ismerteti a társadalmi viszonyokat és követeli az általános választójog behozatalát. Követeli a bírói fizetések rendezését, a közigazgatás okos átalakítását. A mai közigazgatás nem felel meg a kor igényeinek. A tisztviselők a főispán választási eszközei és így nem csodálható, ha gyakran visszaélnék hatalmukkal. (Ugy van.) A javaslatot nem fogadja el.

Bikády Antal támadja a kormányt, mert monopoliumpok behozatalával a kis emberek helyzetét akarja megnehezíteni. A bevételek fokozása nem a nemzet fejlődését célozza, hanem a közös ügyekre fogják fordítani. Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után

Fráter Lóránd szólalt fel. Beszédében fejtegeti, hogy két-három év nem volt elegendő ahhoz, hogy a szabadelvű párt elvei által okozott károkat reperálják. Olyan ennek a pártnak az elve, mint a közös hadsereg, mely megmetelyezi a honvédséget is. Adatokkal bizonyítja, hogy a felső tisztikarban nem tűrik meg a magyar embert. Addig, míg nem lesz hadseregünk, melyet egészen magunkénak mondhatunk, addig nem szavazza meg az indemnitást. (Eljenzés.)

Polónyi Géza szólalt fel ezután. A kormány horvátpolitikáját egyenesen államellenesnek mondja.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A Justh-párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt holnap este 6 órakor értekezletet tart, melyen a földgáz-monopoliumpól szóló törvényjavaslatot tárgyalja. Az értekezletet Justh Gyula hívta össze és abból, hogy az értekezletet már ma összehívták, arra következtetnek, hogy az indemnitási vita már csak 1-2 napig tarthat.

A választások után.

A vasárnapi városatyai választások közül különösen az olasz kerület iránt érdeklődött tegnap a közönség, mert ennek eredményét még a legmegcsontosodottabb kávéházi alakok sem tudták kívánni, mivel már elharangozták a hajnali 5 órát, mikor az utolsó hat szavazó lap dr. **Hoványi** Géza elnök elé került.

A szavazatszedő bizottság bizony már nagyon rászolgált a pihenésre, mert óriási munkát fejtett ki. De ez még csak hagyján, hanem nagyon megnehezítette munkájukat, hogy földig érő füstben, valóságos gőzben kellett dolgozniuk 13 óra hosszáig, mivel az aránylag szűk termet nem lehetett szellőztetni. Éjfél után már kinos volt a teremben a tartózkodás.

Tegnapki különkiadásunkban részletesen ismertettük a választás lefolyását.

A választási jegyzőkönyvet tegnap készítették el s ebből kitűnik, hogy Olasziban összesen 79 egyénre adtak le szavazatot az 1131 szavazó lapon.

A megválasztott 14 bizottsági tagon kívül a következők kaptak még szavazatot:

Dr. Thury Kálmán 512, Szabó Károly 495, Kaczián Károly 494, Kortsáros László 491, dr. Konrád Márk 485, Csák Máthé 414, Déry János 461, Déri Ferenc 454, Popper József 358, Papp János 470, dr. Sebő Mihály 489, dr. Sigmond Andor 423, Weisz Mór 232, Imrik S. Zoltán 122, dr. Fráter Pál 98, Madarász Gyula 89, Láng József 92, Daday József 29, Horváth István 26, továbbá szavazatot kaptak még: Fröhlich János, dr. Wimmer Julián, Lopusny Gyula, Poyvár Lajos, Balogh Károly, Szmazsenka Ernő, Lukács László, Poyvár János, Balogh János bádogos, Vicsay István, Tabéry Károly, Boronkay Gyula, Kaczián László, Nográdi Gyula, Csathó Jenő, Nagy János, Adorján Emil, Tolnai Miklós, Korbély József, Krüger Aladár, Weisz Andor, Rozvány Jenő, Boros József, Kappel György, Csuzi János, Kovács László, Zsiskov Rudolf, dr. Grósz Menyhért, Popper Ákos, Laszky Ármin, Bakó Bálint, Szentlélek Kálmán, Imrik Gusztáv, Papp Károly, Kovács Kálmán, Mitteleier Ede, Reményi József, Oó Dezső, Marinka Jenő, Peller Ferenc, Halmágyi Zsolt, Kurovsky Ferenc, Böhm Jenő, Sereghy Mihály, Várady Ignác, Bócz Jenő.

Egyik-másik választó annyira komolyan vette a szavazást, hogy pl. Zsigmondi Annára is beadtak három szavazatot. A kiváló szubrett titkos imádói akartak valószínűleg így is kifejezést adni hódolatuknak.

Egyik jelentős eseménye az olasz választásnak, hogy dr. **Déri** Ferenc, a 48-as párt olasz kerületének elnöke kiesett a törvényhatóságából.

Ez a választás fényes elismerés dr. Molnár Imrével szemben, akinek eredményes munkáját a város közönsége egyhangú szavazattal honorálta, amelyre eddig Nagyváradon nem volt eset.

A nemzeti munkapártnak néhány igen tekintélyes tagja jutott be a törvényhatóságba, de azért érzékeny veszteség érte a pártot, egyik alelnökének: dr. **Konrád** Márknak bukásával.

Ugy látszik különben, hogy a végrehajtók iránt is gyarapodik a rokonszenv s ez abban is megnyilatkozott, hogy alig van olyan végrehajtó Nagyváradon, aki nem kapott néhány szavazatot. A rossz nyelvek különben azt beszélik, hogy szegény füreszebü adósok szavaztak a végrehajtókra, akiknek a kortések kapacitálász közben nem csak az összes adósságaik, hanem még a végrehajtók is eszükbe jutottak.

Ujvároson fennmaradt a status quo. **Fényes** Manó eddigi munkapárti és dr. **Grósz** Menyhért nagymester, aki páros napokon nemzeti munkapárti, páratlan napokon pedig szalon-szocialista, bentmaradtak. Igaz, hogy dr. **Grósz** Menyhért csak utolsónak jutott be 2 szavazattöbbséggel, Zboray Gyulával szemben.

Ezen a két szavazaton mulott, hogy kárba nem vészett dr. **Agoston** Péter egész napi — vakolász, melyet dr. **Grósz** Menyhértnek, a páholy fejének és a szocialisták ügyvédjének megválasztása érdekében kifejtett.

Kepes L. Miklóst kétszeres csapás sújtotta. Kimaradt a jövő évi virilisek közül s ráadásul megbukott a vasárnapi választáson.

A vasárnapi ujvárosi választás annyiban is nevezetes és páratlan, hogy ez alkalommal történt az, hogy olyan liszta is került forgalomba, amelyen csupa zsidó jelöltek voltak.

A Népszövetség közgyűlése.

Székesfehérvárról jelentik: A katolikus Népszövetség vasárnap tartotta rendes évi közgyűlést **Rakovszky** István v. b. t. t. elnöklésével. A gyűlésre Székesfehérvárra érkeztek meg Molnár János apát, Zboray Miklós, Scheer-Thoss Béla gróf, Somssich Tihamér gróf, Mannsdorff Géza, báró, Haller István, Gedeon Aladár, Pajzs Gyula dr. országgyűlési képviselők és mások. A gyűlés a katolikus kör Szent István termében nagyszámu közönség jelenlétében folyt le. **Rakovszky** István megnyitó beszéde után **Haller** István főtitkár terjesztette elő jelentését, melyből közöljük a következőket:

A *Katolikus Népszövetség* vasárnap tartotta évi közgyűlést *Székesfehérvárott*, hol a jelentést terjesztették elő:

A tagok és szervezetek száma. November 30-ig be lett jelentve 240.942 tag. (1909-ben 220.115.) 3064 szervezet van, vagyis ennyi helyen van ezidőszerint tagja a Katolikus Népszövetségnek. Szaporodás az 1909 cel szemben 293 új szervezet.

A lefolyt évben 1136 nyilvános gyűlést és 2000-nél több értekezletet tartottak a népszövetségi szervezetek. Központi szónok 320 gyűlésen vett részt. A kormányzó-tanács 12-szer, az igazgatóság 2-szer, a sajtószakosztály 14-szer, agitacionális bizottság 6-szor, a jogi bizottság 5-ször tartott ülést.

Tagilletmények. A folyó évben tagilletmény gyanánt kiadtunk 2,281.385 füzetet és naptárt, továbbá elterjesztettünk 1530.146 röpiratot és különféle felhívást. Nyomtatványaink összpéldányszáma 3,811.531.

A *népirodában* egy ügyész, egy megbízott ügyvéd és három jogtanácsos dolgozik, a 14 tagu jogi-bizottság támogatásával. Ez az iroda 8394 ügyet intézett el. A vidéken 127 helyen 159 ügyvéd végzi tagjaink számára a jogvédelmet, akik az eddig beérkezett jelentések szerint 10.215 esetben adtak ingyenes jogi tanácsot. Az összes elintéztet jogesetek száma volt 18.609, (1909-ben 13.652.)

A *jeleálogos kölcsön* közvetítését ez év március havában kezdette meg a Népszövetség, kilenc hónap alatt 685.900 korona kölcsönt kértek általa. Elutasított 50.600 korona. A többi részint tárgyalás alatt van, részint már kifizettetett vagy betáblázás alatt van.

Pénztári állapot. A számvizsgáló-bizottságnak november 30-án megejtett vizsgálata szerint bevétel volt 280.213.02, kiadás 245.282.02, egyenleg mint maradvány 34.931.02 korona. Ezt terheli a decemberi füzet, egy havi irodai kiadás és a naptár-számla utolsó részlete.

A pénztári és számvizsgálói jelentések után a közgyűlés a fölmentvényt megadta. Azután megejtették a választást. Elnökké újból **Rakovszky** Istvánt, alelnökké **Prohászka** Ottokár drt és **Zboray** Miklóst választották s megválasztották a tisztikar többi tagjait is. A választás után beszéltek **Somssich** Tihamér, **Csongédy** Gyula adonyi esperes, **Vass** József dr tanár és **Kiss** Kálmán iparos. Déliben banket volt. Délután a gyűlés folytatta tanácskozását, mely alkalommal **Prohászka** Ottokár dr, **Zboray**, **Mannsdorff** báró és **Haller** országgyűlési képviselők, továbbá **Kutty** József dr nyug. tanterületi főigazgató szólaltak fel. Az esti gyorsvontattal a vendégek visszautaztak Budapestre.

Az ujoncjavaslatok. A képviselőházban Hasai Samu honvédelmi miniszter beterveztette az ujoncjavaslatot.

Az első javaslat szól az ujonclétszámról. Az első szakaszban megállapítja az ujonclétszámot 103.100 főben, a lovasságét 12.500 főben. A közös hadsereg létszámából 44.076 főnyi ujoncjutalékot állít ki Magyarország az 1900. évi népszámlálás alapján.

Az ujonclétszámnak és ujoncjutaléknak az 1911. éven túl terjedő időre leendő megállapítása iránt még az 1911. év lefolyása előtt törvényjavaslat terjesztendő az országgyűlés elé.

A második javaslat az ujoncok megajánlásáról szól. Ennek a javaslatnak első szakasza a már megállapított ujonclétszám megszavazását kéri. A második szakasz szerint a fősorozás 1911. március hó elsején kezdődik és április 30-ig tart. Felhivandók az 1890. 1889. és 1888. évben született állításkötelesek.

Hazai Samu az ujoncjavaslatokon kívül beterveztett három jelentést és pedig: az önkéntesek vizsgájának eredményéről, az 1909. évben a hadseregben előfordult öngyilkossági esetekről és a magyar honos tisztek szolgálati elhelyezéséről. A Ház úgy a javaslatokat, mint a jelentéseket kiadja a véderő-bizottságnak.

Petició. Gróf Wickenburg Márk balassagyarmati képviselő mandátuma ellen beadott petíció tárgyában a Kuria első választási tanácsa tegnap elrendelte a bizonyítási eljárást. Az eljárás teljesítésével a budapesti törvényszéket bizta meg.

UJDONSÁGOK.

* **Vetitő est.** A katolikus kör mai estjén *Bertram* Brunó premontrai rendű főgimnáziumi tanár fog előadást tartani vitetett képek kíséretében a csillagászat köréből. Kezdeté 5 órakor.

* **Uj vizsgálóbírói helyettes.** Az igazságügyminiszter a nagyvárad kir. törvényszék területére vizsgálóbírói állandó helyettesé *Kenéz* Sándor kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

* **Esküvő.** Fényes esküvő folyt le tegnap a nagyvárad olaszai római katolikus plébániái templomban. Tegnap vezette ugyanis oltárhoz *Kádár* Ödön aradi helyettes postafőnök bájos aráját, *Böszörményi* Matildot. Az esketési szertartást *Imrik* S. Zoltán plébános végezte s megható szép beszédet mondott az új párhoz. A templomot zsufolásig megtöltötte a rokonság és az új pár ismerősei. Esküvő után lakoma volt. Az új pár a délutáni alföldi vonattal hazautazott Aradra.

* **Adományok népnövelési célokra.** *Fényes* László nadánteleki birtokos Kövesegyházán 6, Nadánteleken 4, Csujafalván 4 hold földet ajándékozott a községnek népnövelési célokra. *Mártonffy* Gyula birtokos a szakáli óvoda fenntartási céljaira megfelelő részvényeket ajándékozott a községnek. Az ajándékról az alapító levelek legközelebb kerülnek bemutatásra a törvényhatósági bizottság elé.

* **Az aradi ásatások.** Aradról jelentik: A tizenhárom tizottság nevében a vesztőhelyi ásatásokat vezető *Varjassy* tanfelügyelő kijelentette, hogy az ásatásoknak eddig semmi eredménye nincs. A vértanu-émlék nem azon a helyen áll, ahol a vértanukat kivégezték. Az ásatásokat tovább folytatják, a vártól három-négyezer méter távolságban.

* **A vasut és a község pöre.** Belényesujlak és a belényes-vaskóhi részvénytársaság között erős pörre van kilátás. A község határában ugyanis egy kőbánya van, melyet a fenti vasut használ már évek óta. Legutóbb valakinek eszébe jutott, hogy utánna nézzen a kavicsbánya telekkönyvi állapotának és ekkor megállapították, hogy a bánya tényleg a vasut nevére van jegyezve. Ennél többet azonban nem tudtak. A község iratai között semmi nyoma sem volt annak, hogy a bányát a község valaha eladta volna a vasutnak. A vasut viszont azt állítja, hogy a bányaterületét kiszájtítás útján szerezte meg. Így békés uton a megegyezésre nincs kilátás s kezdetét veszi majd egy nagy pör, melynek ki tudja milyen lesz a vége.

* **Felfüggesztett körjegyző.** A belényesi főszolgabíró tegnap felfüggesztette *Moldován* János kuracsi körjegyzőt. Az előzetes vizsgálat ugyanis megállapította, hogy a körjegyző 480 korona hivatalos pénzt vett fel és abból 130 koronával egyáltalán nem tudott elszámolni, de a többi pénzt sem községi célokra fordította. A főszolgabíró a körjegyzőt felfüggesztette s fizetésének két harmadát letiltotta, a fegyelmi vizsgálat tovább vezetése végett az ügyet beterveztette az atispánhoz.

* **A velencei part rendezése.** Nagyvárad városa tervbe vette a velencei Körözspart rendezését. A főmérnök most egy új tervet készített az előbbi drága terv helyett, a szépi és közlekedési szakbizottság javaslata alapján. E szerint nem betonpartfal, hanem egyszerű terméskő burkolással ellátott részut partfalat tervez, 45497 korona költséggel. Az összes partrendezés a következő költségeket igényli: partrendezés- és utburkolás 135,350 korona, Deák Ferenc utca burkolása 10162 kor., hidfeljárók és partfalak 45497 korona, a keresztelő utcák burkolása 13407 korona, összesen 204,417 korona.

* **A dobresti munkások panasza.** A dobresti gyári munkások tegnap panaszt adtak be az alispáni hivatalhoz, melyben körörvost kérnek s az ottani egészségügyi viszonyokat siralmas színekkel ecsetelik és kéri annak sürgős orvoslását. A panaszban a munkások elmondják, hogy a dobresti ipartelepen nincs orvos. A telep munkásait dr. *Borha* Jenő kezeli, aki azonban magyarcsekei körorvos is és Dobrestre csak kevés időre tud átmenni. Éjjel e telep orvos nélkül van, amikor akár az egész telep meghalhat. Emiatt van aztán az, hogy akárhány halálesetről az orvos nem is tud. A munkásoktól az orvos azt kívánja, hogy a legsúlyosabb betegeket vigyék el hozzá Magyarcsekére a lakására, ahol a panasz szerint nem is az orvos, hanem az ápolók kezelik a beteget. A gyári munkások felemlítik, hogy ők rendszeresen fizetik a betegsegélyző pénztári tagsági díjakat, melynek ellenében megkövetelik, hogy a telepnek külön orvosa legyen. A munkások az alispántól sürgős intézkedést kérnek az ottani viszonyok megjavítása érdekében.

* **A rendőrfőkapitány és a szentandrásai jegyző.** Ismeretes bizonyára olvasóink előtt az az ügy, amely a főkapitány és a szentandrásai jegyző között keletkezett a tejárások igazolmányai miatt. Ez ügyből kifolyólag a jegyző a rendőroket gorombáknak nevezte. A főkapitány e miatt panaszt tett az alispánnál, aki utasította a körjegyzőt, hogy a hasonló kifejezésektől tartózkodjék a jövőben s kitételeit jobban válogassa meg. Az alispán intézkedésével a főkapitány nem elégedett meg és e miatt tegnap felelőbizet is adott be, kérve a jegyző megbüntetését.

* **Dr. Frankó József** kiváló fiatal ügyvéd, ügyvédi irodáját Szaniszló-utca 3. sz. alatt megnyitotta.

* **A főbíró huszárja.** A napokban megírtuk, hogy Bíró Sándor székelyhídi főszolgabírói huszár panaszt adott be Kovásznay Marcell főszolgabíró ellen, amiatt, hogy a főszolgabíró őt háziteendők teljesítésére is használja. E panaszra Kovásznay tegnap tette meg nyilatkozatát, mely egészen más színezetben tünteti fel a dolgot és ennek alapján úgy látszik Bíró huszár a dologtól akar inkább szabadulni és a fesszes megyei huszár mundur bizonyos urhatnamságot is öltöztetett rá. A főszolgabíró jelentése szerint ugyanis Bíró maga vállalta el a háziteendők ellátását saját akaratából, sőt ezt nem is ingyen tette, hanem évi 100 korona jutalomért. A panaszt pedig úgy tette meg, hogy míg a főszolgabíró beteg lévén, Budapesten tartózkodott, azt hitte, hogy alattomba, panaszára legalább is nyugdíjazni fogják a gazdáját.

* **Magánvizsgálóra** sikerrel előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

* **Szembeszállt a rendőrrel.** Vasárnap délben a Malom-utcán egy ló elesett s ezen jelenet bámulására mintegy 70-80 ember gyűlt össze, úgy, hogy a közlekedés teljesen megakadt. Ugyanakkor arra haladt egy-két tagból álló lovasrendőr járőr, akik a csoportosulást szétosztásra hívták föl. Ez alkalommal *Andor* Demeter napszámos megragadta a rendőr lovának kantárszárát s a rendőrt egy kavicsal fejbe vágta. *Andor* Demetert előállították, a rendőrség lezárta s ellene az eljárást folyamatba tette.

Különlegességek

r ö v i d á r u k b a n .

Keztyük, fátyolok, harisnyák, shawlok és gombok kiárusítás miatt nagyon olcsón lesznek elárusítva

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

* **Rendőri hírek.** *Géczy* Géza feljelentést tett, hogy üres konyhájába bezárt lőszer-számok közül egy pár 110 korona értékű nickel kulcsu lőszer-számot ismeretlen tettes ellopt. — A rendőrség a nyomozást folyamatba tette. — *Horváth* Ferenc napszámos feljelentést tett, hogy *Boros* Pál napszámos vasárnap éjjel a Dácsin-féle vendéglőben csizmaszárában elrejtett pénzeszacskóját 5 korona tartalommal ellopta. A nyomozás közben a rendőrség megállapította, hogy *Boros* Pál Széles Lajos és *Bágya* Demeter társaságában követte el a lopást, akikkel az elloptott összegben megosztott. A rendőrség a jó madarakat lezáratta s ellenük az eljárást megindította.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50

1 deka tea —.08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

Mikulások, karácsonyi

és

Ujévi ajándék

és

játéktárgyak

Baba klinika, legolcsóbban

GÁL FERENCNÉL,

játék-díszmű és hangszerkereskedőnél,
Nvárad, Rákóci-ut, Bazar-épület.

x **Lloyd kávéház** ujonnan épített és fényesen berendezett téli kerthelyiségében december hó 6-án a következő pompás szórakoztató képek lesznek bemutatva: 1. Karthágó romjain. 2. Rózsák között. 3. Berlin. 4. Vadász kalandok. 5. Féltekény fogorvos. 6. Lekészt vonat. 7. **Rehellen**. 8. Testvér becsülete. Beléptidij nincs. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri Hartstein és Örlei kávéház tulajdonosok.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre.

Tisztelettel

HÄBER és TÁRSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhöz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

lfj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zeolnay-féle gyarak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája

Nagyvárad, Lévy-palota,

Ezredévi emlék tér sarok.

A legszebb ünnepünk is elromlik.

ha a családnak egy tagja beteg, vagy csak meg is hült, már pedig decemberben különösen veszedelmes ez, tehát éppen most különösen óvatossá kell lenni s ezért legjobb, ha Fay valódi szodeni ásványpasztillája, ez az ideális háziszser, mindig kéznél és használatban van. Fay valódi szodeni, amely 1 kor. 25 fillérért minden idevágó üzletben kapható, sohasem mond csütörtököt s különösen gyermekekre nézve valóságos áldás.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzer, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV-1. Grosse Neugasse 17.

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóci-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimők,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-elegánsabb toilettek vállal-tatnak.

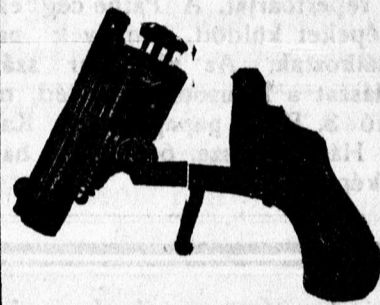
EGYESÜLETEK.

A koldusápoló egyesület közgyűlése. Vasárnap délután tartotta meg a koldusápoló egyesület rendes közgyűlését a tagok élénk részvétele mellett. **Bundala Mihály** prépost-kanonok elnök helyett dr. **Karácsonyi János** kanonok elnököt s beszámolt az elnökséghez érkezett újabb adományokról: **Fetser Antal**, **Belopotoczky Kálmán**, **Fraknói Vilmos**, **Széchenyi Jenő**, **Grócz Béla**, **Spett Gyula** és **Gróh Ferenc** kanonokok 40-40 koronát, **Gabrielly Lajos** kanonok 100 koronát, **Bunyitay Vince** kanonok 20 koronát, dr. **Lányi József** püspök, dr. **Karácsonyi János**, dr. **Karsch Lollion** és **Bundala Mihály** kanonokok egy-egy hizott sertést ajándékoztak az intézet céljaira. Dr. **Hoványi Gyula** pénztárnok előterjesztette az intézet jövő évi költségvetését, mely szerint ismét 17482 kor. 66 fillér fog az áldásos intézmény fenntartására fordítatni. Új tagokul beléptek **Radu Demeter** püspök, br. **Szentkeresztly Zsigmond** kir. táblai elnök, **Miskolcsy Ferenc** főispán, **Medvigy Mihály** táblai tanácselnök, **Sztaniszlavsky Adolf** kir. főügyész, **Urbán Adolf** kuriai bíró.

ZENE.

Tilly Koenen és Paul Aron. Mint jeleztük, e hó 12-ikére kitűzött második hangverseny esténk vendégszereplője **Tilly Koenen**, a holland Patti, vagy mint amerikai kritikusi elnevezték: a koncert csoda lesz. Kisérteében egy nagyhírű lipcei zongoraművész, **Paul Aron** jön. **Tilly Koenen** estéje egyike lesz hangverseny szezonunk legérdekesebb attrakciójának. A művész egy igen nagy művészjelenség, amilyennel pláne énekesnők között nem mindennap találkozunk. Hangja a legristább és legtökéletesebb kontra-alt, amely egyenletesen, a hangvétel legkisebb zökkenése nélkül, mint egy tiszta, nemes hegedű szava száll és egészen betudja tölteni a termet a legfinomabb pianissimóval is. Programját legközelebb adjuk. A rendezőség felhívja a közönség figyelmét az öt estére kiadott új bérletjegyekre.

Üzlet átvétel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesítem a nagybecsűlt fegyvertartó közönséget, hogy a 30 év óta fennálló **SCHULLER ÁRPÁD**-féle

puskaműves üzletet

átvettem és azt kellő szaktudással tovább vezetem. — Hivatkozva Pécssett 30 év óta létező és fennálló puskaműves üzletemre, amely kétszer lett aranyéremmel kitüntetve és pedig 1888. :: Pécssett, 1907. kiállításán Pécssett. :: Altalam készített vagy javított fegyverekért mindig kezességet vállalok. Régi fegyvereket használhatóvá átalakítok.

Tömeges pártfogást kérek

Ladányi József,

puskaműves,

Nagyvárad, Uri-utca, 21. szám.

November 1-től Rákóci-ut Moskovits-palota.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Cigányszerelem. (Bárlétszűnet.)

Szerda: Cigányszerelem. (Bárlétszűnet.)

Csütörtök d. u.: Sasok (léhelyárrakkal)

Este: Cigányszerelem.

Pénrek: Cigányszerelem.

Szombat: Cigányszerelem.

Vasárnap d. u.: Kormánybistos (télhelyárrakkal) Este: Cigányszerelem.

A színházi bizottság ülése. Nagyvárad város színházi bizottsága szerdán, dec. 7-én délután 4 órakor ülést tart. A bizottság ezen ülésen tárgyalja a **Rabibon** című darab előadása ellen emelt észrevételeket s dönt a perversitásokkal telt darab előadhatása felett, továbbá tárgyalja alá veszik a színházi szabályrendeletnek a városi páholy használata tárgyában dr. **Adorján Emil** által tett indítványt.

A Cigányszerelem új szereplővel. A vasárnap esti szenzációs sikerű bemutató után az egész hét folyamán műsoron marad a Cigányszerelem. Ma este változás is lesz a szereplőkben, mert Bihari Böske szerepét Tisza Karola veszi át. A kedves szerep még nagyobb sikerre fog találni Tisza Karola előadásában. Különösen bájos és poétikus lesz a második felvonás duettjében az új szereplő. A darab egyébként csütörtökig bérletszűnetben megy. A jegyekben most is nagy a kereslet, úgy, hogy a bérlek számára főtartott helyeken kívül alig lehet egyet is kapni. Csütörtökön este A. bérletben, pénteken B. szombaton C. és vasárnap este kisbérletben megy a Cigányszerelem.

Délutáni előadás csütörtökön. Csütörtökön, ünnep lévén, két előadás is lesz a színházban. Este természetesen a Cigányszerelem megy, délután pedig Guthi és Rákosi pompás, kacagtató vígjátékát, a Sasok-at adják elő. A vígjáték kitűnő fordulataival és a társadalom finom jellemrajzával nagy sikereket aratott nemrégiben lezajlott bemutatóján is. Az igazgatóság igazán helyesen teszi, hogy a kitűnő darabot a délutáni közönséggel is megismerteti.

x Új műsor a Pannoniában. Ma este ismét új műsor váltotta fel a Pannónia-mozi változatos repertoárját. A Pathé cég ezúttal is pompás képeket küldött, amelyek nagy tetszéssel találkoztak. Az új műsor számai: 1. Víziló vadászat a Niluson. 2. Cseléd, mint békeségrontó. 3. Berta papagálya. 4. Karácsonyi őrjárat. 5. Három fejsze. 6. Liciom halála. 7. Móric és képmása.

Nagy karácsonyi és ujévi
occasio Január 15-ig

Radó és Kertész
Kossuth-utca 2. szám.

Siessünk az ajándékokat megvenni,
most mig óriási a választék.

Bluz selyem különlegességek 43--60--70
Bluz bársonyok 55--70--85
120 széles ruha szövetek 28--38--50--58--70--85
140 széles kosztüm kelme 65--85
Jól mosható barhetek 13--17--25--30
Jó vaszon és kanavász 1 vég 5 for. 50
Asztalneműk, valamint, az összes rak-
táron levő selyem, szövet és posztó
kendők, de különösen női fehérneműk
teljesen leszállítva adatnak el
Menyasszonyi kelengye választékunk kü-
lönös figyelmet érdemelnek.

IRODALOM.

Az **Ét** 49. számának tartalma a következő: A szin-ember. (Vasárnapi levél.) Vampa. A Főpap könyve. Humsziv. Krudy Gyula. Szemeim. (Költemény) Elek Alfréd. Interieur. (Költemény) Markos Béla. Kóbor, meg »A bor«. Izsóf Alajos. Karácsonyi novella. Kani-
ssay Ferenc. Egy darab érintetlen középkor. Dr. Márfy Oszkár. Vasárnap délután. Jász Dezső. Gondolatok. Galambszárnyak. (Regény.) Pásztor József. Amikor Mikszáth még kicsi ember volt. Könyvek. Képek. Színház. Zene. Felhők és sugarak. — Ifjúsági szinpad. — Boszorkány és más elbeszélések. — Mikszáth Almanach. — Egy különös színházi kritika. — Bemutatók. — A muzika hete. Heti problémák. A címzetes tékozló fiu. — Feminista rapszódia. — Szabad ég alatt számjegy agyagheglib. — Cook nyilatkozik. — Fölfüggesztett zsarolás. — A baka bemegy a bérházba. — Az aradi vértanúk. Szerkesztői üzenetek.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
legjobb minőségben és
kedvező árban

REICHARD - áruháza

czégnél kaphatók.

Közönség köre.*

Múlt hó 27-én *Egy üldözött körjegyző* című cikkünkre a tegnapi nap folyamán három nyilatkozat érkezett hozzánk, melyeket az alábbiakban adunk:

Felkérem a »Tiszántul« tek. Szerkesztőségét, sziveskedjék az 1910. évi november 27-én megjelent »Egy üldözött körjegyző« című cikk helyesbítésül a következőket becses lapjában közzétenni.

A cikk ama része, hogy »Egy tanító« vérfürdő rendezésével fenyegetett volna, a tényállást nem fedi.

Igaz, hogy Tamás Traján drágcsékei tanító ur szeptember hóban egy vizsgálatkor, — a napra nem emlékszem, — e kijelentést tette: »En választattalak meg, de én is tekerem ki a nyakat.«

Ennyi a valóság, egyebekben a cikk téves értesítésen alapszik.

Drágcséke, 1910 december 3.

Pártl József,
körjegyző.

Nyilatkozat.

Alulírottak ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy a »Tiszántul« f. évi 276. számában »Egy körjegyző üldözése« »Vérfürdővel fenyegetőzött a tanító« című közleményben foglaltak elejétől végig a drágcsékei körjegyző által sugalmazott s a közvélemény félrevezetésére alkalmas koholmányok.

Különben a f. hó 5-én kezdődő fejelelmi vizsgálat lesz hivatva a »jegyző ártatlanságát« kideríteni.

Drágcséke, 1910 december 3.

Pataky Gyula g. kath. lelkész. Papp Miklós, Nyónya Péter, Kozmán Vaszali, Kozmán Tógyer, képvis. testületi tagok.

Nyilatkozat.

Amennyiben a »Tiszántul« f. évi 276. számában »Vérfürdővel fenyegetőzött tanító« című közleményben az ezt sugalmazó Pártl József drágcsékei körjegyző engemet gyanúsított volna, — mivel a körjegyzőségben más tanító nincs — ezennel kijelentem, hogy Pártl ur nem mondott igazat akkor, mikor a vérfürdőről szóló mesét általam elmondottnak állította, mert én Pártl ural Váradon július hónap óta nem találkoztam, sem vele oda nem utaztam.

Drágcséke, 1910 december 3

A Tekintetes Szerkesztőségnek alázatos szolgálja

Tamás Traján,
áll. tanító.

A két utóbbi nyilatkozatra vonatkozólag megjegyezzük, hogy a cikk tényleg nem Pártl sugalmazására iratott, sőt a cikk megírásáról a körjegyzőnek nem is volt tudomása.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TÁVIRATOK.

Eltűnt Kossuth-pénzek.

Budapest, dec. 5.

(Saját tudósítónktól.) A Neue Budapester Abendblatt *Eltűnt Kossuth-pénzek* címen cikket közöl, amelyben azt írja, hogy Eötvös Károly 164 ezer koronát gyűjtött Kossuth Lajos temetésére. Ez nem erre a célra, hanem a Kossuth fiuk adósságainak kifizetésére fordított és hogy Kossuth Ferenc ezt az összeget mind a mai napig nem fizette vissza. Az újságírók tájékozódás okából Kossuth Ferenchez fordultak, akitől azt a fölvilágosítást kapták, hogy a személyére vonatkozó rész valótlan, neki adósság nem volt és atyját a főváros temettette el. Eötvös Károly nincs Budapesten és ezért fia Eötvös Bálint nyilatkozik, aki akkoriban a temetés rendezőbizottság jegyzője volt. 82.000 forintnyi aláírást gyűjtöttünk össze a temetésre — mondotta Eötvös Bálint — fölvevük a pénzt és apám Károlyi Gábor gróffal kiutaztak Torinóba a temetést rendezni. Ott kapták azt a hírt, hogy a főváros magára vállalta a temetést. Ekkor azt határozták, hogy a pénzt Kossuth Lajos adósságának kifizetésére fordítják. Tehát nem a Kossuth fiuk adósságaira.

Zelenka Pál halála.

Budapest, december 5.

(Saját tudósítónktól.) Zelenka Pál a magyarországi ágostaiak egyik főpapja, a tiszáninenni kerület superintendense ma meghalt. Zelenka már huzamosabb idő óta betegeskedett, azonban betegsége könnyebb természetű volt. A halál a következőzött tüdőgyulladás okozta.

Vilmos császár disz doktorsága.

Berlin, dec. 5.

A kolozsvári egyetem disz doktori oklevélét az egyetemi tanács valószínűleg nagy ünnepéggel fogja átnyújtani a császárnak. Küldöttség jön Kolozsvárról Berlinbe. A deputációnak tagjai lesznek: a rektor, a dékán, egy-egy tanár az egyes fakultásokról és az orvosi szak főpedellusa az ezüstgombos bottal. A kolozsvári egyetem küldöttsége a berlini királyi palotában fogja átnyújtani a művészi disz doktori oklevélét.

Habár Mihály pöre.

Budapest, dec. 5.

(Saját tudósítónktól.) Habár Mihály ügyben az esküdtszéki tárgyalást december 19-én tüzték ki. A törvényszék a bizonyítási eljárásra az összes bejelentett tanúk kihallgatását elrendelte.

Haverda-ügy a Kurián.

Budapest, december 5.

(Saját tudósítónktól.) A Haverda-ügy jegyzőkönyve teljesen elkészült. Az ügy 711 oldalra terjed. Az iratokat ma terjesztették fel a Kuriára.

Amerikai hustrósz.

Nwyork, dec. 6.

(Saját tudósítónktól.) A washingtoni kereskedelmi miniszter megerősíti a hustrósz létrejövételéről való hirt.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Igazságszolgáltatás.

§ **Ítélet a Rokszi-pörben.** A nagyvárad kir. ítélőtábla, mint felebbezési bíróság, ma délelőtt 11 órakor hirdeti ki az ítéletet a Rokszi-pörben. A törvényszék, mint ismeretes, felmentette a vádlottakat Porumb Kornél kivételével, az ügyészség azonban felebbezést jelentett be, melyet a főügyészség is fenntartott. A tábla, báró *Szentkereszthy* Zsigmond elnöklével, kilenc napon keresztül tárgyalta az ügyet, melyben aztán ma délelőtt hirdeti ki az ítéletét. Az ítélet elé igen nagy érdeklődéssel néz mindenki.

§ **Halál egy rozsdás olló miatt** (*Esküdtseki tárgyalás.*) Tar György helybeli építőmester tolyó év március 9-én a szőlőjében hernyóztatott. A hernyózásban segített a napszamosoknak *Illés* Lajos 13 éves kőműves próbatanonca is, aki, úgy látszik, fiatal koradacára is igen szabadszáju volt és illetlen szavakkal illetve az egyik napszamosot. Meghallotta ezt a mestere, Tar György is és mindjárt atyailag megpofozta érte. A rakoncátlan inas azonban erre még dühösebben kezdett szitkozni, úgy, hogy Tar György, aki különben már éltebb ember is, dühében felkapta a

metszőollót és utánavágta a fiúnak. A rozsdás olló a fiu nyakszirtjébe fúródott és azon egy könnyebb természetű sérülést ejtett. A seb azonban vérmérgezésbe ment át s így 8 nap múlva meghalt a fiu. Az ügyészség ezért halált okozó súlyos testi sértés miatt vádat emelt Tar György ellen. Az esküdtszék tegnap foglalkozott az ügyvel, dr *Csalyok* Béla elnökléte alatt. A vádat dr *Szolnok* Jenő kir. ügyész képviselte. Védők voltak dr *Stokker* József és dr *Olasz* Béla ügyvédek. Az esküdtek nem találták bűnösnek Tar Györgyöt, akit így a bíróság felmentett a vád alól.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Petrozsényi, salgótarjáni, karwini és poroszszen, kovácszszen, gázgyári-lupényi és karwini bányacox, ipari-és háztartási célokra

Salamon Jakab és Ta. cégnél.

Budapest, V. Erzsébet-tér 5.

:: Telefonszámok: 73-96, 78-97, 73. 98. ::

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitünő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a NEMZETI szálloda, vendéglős és kávéház bérloje.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Automobil

bérekocsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró sofförök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault“ leghiresebb francia gyártmány és „Oppel“ gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Oppel“ viteldij: Egy óra a városban . . . . . 6 kor.
A fürdők egyikébe várakozás nélkül . . . . . 6 kor.
A városon kívül minden kilom. 1 kor.
Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban . . . . . 8 kor.
A fürdők egyikébe várakozás nélkül . . . . . 8 kor.
A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.
Állandó éjjeli és nappali szolgálat.
Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

Gyorsan pusztul a bőr sezt Ön bänja, Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem használja.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáér.

Moskovits Antonomiai cipőt Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnökiroda.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készíte k

Tisztelettel

Czapfalvi József.

Téli szezon cikkeink:

Angol rum, chinai és valódi orosz tea, tea-sütemények, **bel- és külföldi Cognac** Lengyel és Orosz likőrök, asztali, csemege és aszú-
borok, pezsgők.

Száraz és conservált zöld főzelékek, párolt halak, csemege sajtok, I-a magyar szalámi, Prágai és Kassai sódar, déli gyümölcs, erdélyi fajalmák nagy választékban megérkeztek. Legzamatosabb fajkavék nyersen vagy gyorspörkölőn azonnal megpörkölve, nemkülönben mindennemű háztartási és anyagárak, előnyös árban, pontos és figyelmes kiszolgálás mellett lesznek a n. é. közönség rendelkezésére bocsájva,

tisztelettel

Mezey János és Tsa

NAGYVÁRAD, Szent László-tér.
Nagyvárad takarékpénztári épület.
TELEFON 249.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnnyire fekvő mintegy 55 kat. hold kiterjedésű elsőrendű szántóföld a szükséges épületekkel ellátva egészben vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a Nagyváradon székelő **Központi Takarékpénztárnál.**

Zsiros bődönök és : husvágó gépek :

— feltűnő olcsó —
:-: árban kaphatók :-:

Kugler és Andrénny
vaskereskedésében.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megetakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **árabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa árabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek,** fénypépek és z-l ámpák ugyanacsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

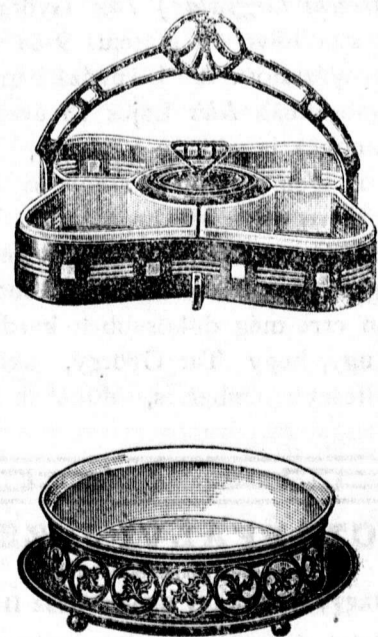
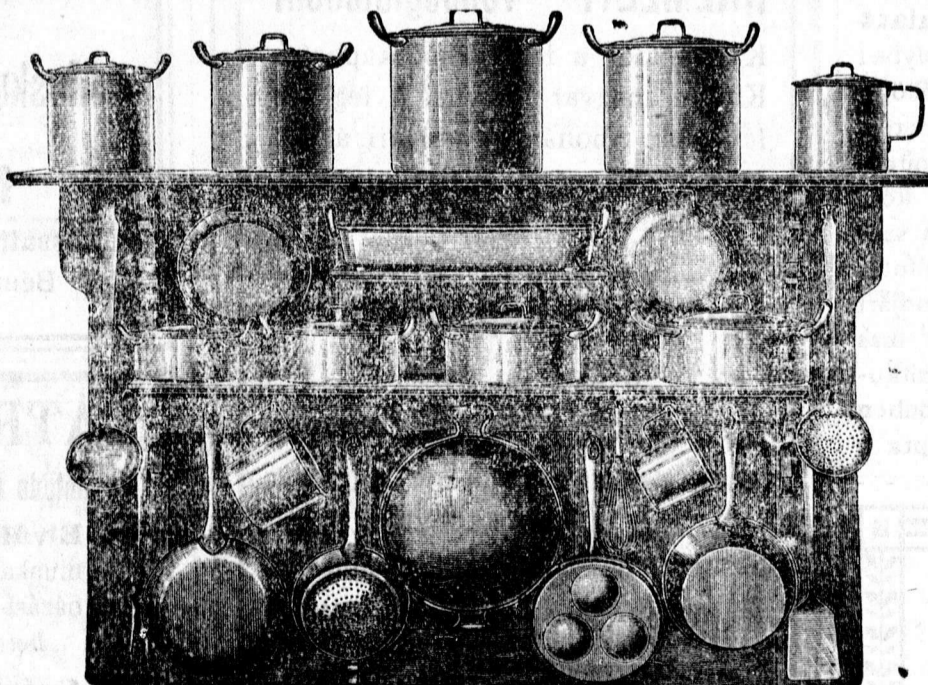
Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.